

Budget 2019 med plan 2020-2021, Kultur- och fritidsnämnden

KFN 2018/0061, 2018-09-11

Innehållsförteckning

1 Kultur- och fritidsnämnd.....	6
1.1 Inledning.....	6
1.2 Övergripande strategiområden.....	6
1.3 Mål.....	6
1.4 Kommunens mål enligt miljöprogrammet.....	8
1.5 Omprioriteringar för att nå nämndens mål.....	9
1.6 Ekonomi (budget).....	9
1.6.1 Drift.....	9
1.6.2 Investeringar.....	10
1.7 Förslag till budget 2019.....	10
1.8 Prestationer och nyckeltal.....	12
1.9 Uppdrag.....	12
1.10 Bilagor.....	12
2 Nämnd och administration.....	13
2.1 Inledning.....	13
2.2 Mål.....	13
2.2.1 <i>I Danderyd bedriver alla nämnder kostnadseffektiv verksamhet inom sina programområden. Varje nämnd kan redovisa sambandet mellan mål, uppnådda resultat, prestationer och resurser.....</i>	13
2.3 Kommunens mål enligt miljöprogrammet.....	13
2.3.1 <i>Giffri miljö.....</i>	13
2.4 Omprioriteringar för att nå nämndens mål.....	13
2.5 Ekonomi (budget).....	13
2.5.1 Drift.....	13
2.5.2 Investeringar.....	14
2.6 Förslag till budget 2019.....	14
2.7 Uppdrag.....	15
3 Anläggningar.....	16
3.1 Inledning.....	16
3.2 Mål.....	16
3.2.1 <i>Hög tillgänglighet till kommunens idrottsanläggningar samt fritids- och grönområden inbjuder till spontana aktiviteter och främjar god hälsa.....</i>	16
3.2.2 <i>I Danderyd bedriver alla nämnder kostnadseffektiv verksamhet inom sina programområden. Varje nämnd kan redovisa sambandet mellan mål, uppnådda resultat, prestationer och resurser.....</i>	17
3.2.3 <i>Danderyds kommun förvaltar och utvecklar anläggningar och byggnader så att önskad funktion vidmakthålls över tiden.....</i>	17
3.3 Kommunens mål enligt miljöprogrammet.....	17

3.3.1	<i>Frisk luft</i>	17
3.3.2	<i>Friskt vatten</i>	18
3.3.3	<i>Biologisk mångfald</i>	18
3.3.4	<i>God bebyggd miljö</i>	18
3.3.5	<i>Giffri miljö</i>	18
3.4	Omprioriteringar för att nå nämndens mål.....	18
3.5	Ekonomi (budget).....	18
3.5.1	<i>Drift</i>	18
3.5.2	<i>Investeringar</i>	19
3.6	Förslag till budget 2019.....	20
3.7	Uppdrag.....	20
4	Föreningsstöd	21
4.1	Inledning.....	21
4.2	Mål.....	21
4.2.1	<i>Danderyds kommun har bidragsregler som är utformade för att främja breddverksamhet för ungdomar så att de uppmuntras att under hela sin tonårstid delta i idrott och motion</i>	21
4.2.2	<i>I Danderyd bedriver alla nämnder kostnadseffektiv verksamhet inom sina programområden. Varje nämnd kan redovisa sambandet mellan mål, uppnådda resultat, prestationer och resurser</i>	22
4.3	Kommunens mål enligt miljöprogrammet.....	22
4.4	Omprioriteringar för att nå nämndens mål.....	22
4.5	Ekonomi (budget).....	22
4.5.1	<i>Drift</i>	22
4.5.2	<i>Investeringar</i>	23
4.6	Förslag till budget 2019.....	23
4.7	Uppdrag.....	24
5	Fritidsgårdar och Ungt Fokus	25
5.1	Inledning.....	25
5.2	Mål.....	25
5.2.1	<i>Danderyds fritidsgårdar är attraktiva mötesplatser, för ungdomar i åldern 12-18 år, med fokus på hälsa, delaktighet och tillgänglighet</i>	25
5.2.2	<i>Genom förebyggande insatser minskar ANDT-användningen (alkohol, narkotika, dopning, tobak) bland kommunens ungdomar</i>	26
5.2.3	<i>I Danderyd bedriver alla nämnder kostnadseffektiv verksamhet inom sina programområden. Varje nämnd kan redovisa sambandet mellan mål, uppnådda resultat, prestationer och resurser</i>	27
5.3	Kommunens mål enligt miljöprogrammet.....	27
5.3.1	<i>Giffri miljö</i>	27
5.4	Omprioriteringar för att nå nämndens mål.....	27
5.5	Ekonomi (budget).....	27

5.5.1	<i>Drift</i>	27
5.5.2	<i>Investeringar</i>	28
5.6	Förslag till budget 2019.....	28
5.7	Uppdrag.....	28
6	Bibliotek	30
6.1	Inledning.....	30
6.2	Mål.....	30
6.2.1	<i>Danderyds bibliotek är levande centra och arenor för kultur, information, kunskap och möten mellan människor</i>	30
6.2.2	<i>I Danderyd bedriver alla nämnder kostnadseffektiv verksamhet inom sina programområden. Varje nämnd kan redovisa sambandet mellan mål, uppnådda resultat, prestationer och resurser</i>	31
6.3	Kommunens mål enligt miljöprogrammet.....	31
6.3.1	<i>Biologisk mångfald</i>	31
6.4	Omprioriteringar för att nå nämndens mål.....	31
6.5	Ekonomi (budget).....	31
6.5.1	<i>Drift</i>	31
6.5.2	<i>Investeringar</i>	32
6.6	Förslag till budget 2019.....	33
6.7	Uppdrag.....	33
7	Kulturskola och kulturstöd	34
7.1	Inledning.....	34
7.2	Mål.....	34
7.2.1	<i>Kultur- och musikskolor ska erbjuda ett stort utbud av kulturaktiviteter för barn och unga</i>	34
7.2.2	<i>Kulturen ska vara lättillgänglig och bidra till utveckling, tillväxt och en god livsmiljö</i>	34
7.2.3	<i>I Danderyd bedriver alla nämnder kostnadseffektiv verksamhet inom sina programområden. Varje nämnd kan redovisa sambandet mellan mål, uppnådda resultat, prestationer och resurser</i>	35
7.3	Kommunens mål enligt miljöprogrammet.....	35
7.4	Omprioriteringar för att nå nämndens mål.....	35
7.5	Ekonomi (budget).....	35
7.5.1	<i>Drift</i>	35
7.5.2	<i>Investeringar</i>	36
7.6	Förslag till budget 2019.....	37
7.7	Uppdrag.....	37
8	Träffpunkt Enebyberg	38
8.1	Inledning.....	38
8.2	Mål.....	38
8.2.1	<i>Träffpunkt Enebyberg är en öppen mötesplats som bidrar till social samvaro och trygghet</i>	38

8.2.2	<i>I Danderyd bedriver alla nämnder kostnadseffektiv verksamhet inom sina programområden. Varje nämnd kan redovisa sambandet mellan mål, uppnådda resultat, prestationer och resurser.....</i>	38
8.3	Kommunens mål enligt miljöprogrammet.....	39
8.3.1	<i>Frisk luft.....</i>	39
8.4	Omprioriteringar för att nå nämndens mål.....	39
8.5	Ekonomi (budget).....	39
8.5.1	<i>Drift.....</i>	39
8.5.2	<i>Investeringar.....</i>	39
8.6	Förslag till budget 2019.....	40
8.7	Uppdrag.....	40

1 Kultur- och fritidsnämnd

1.1 Inledning

Bildnings- och omsorgsdirektören har ordet:

"I kommunen pågår nu ett programarbete för utveckling av centrala Danderyd där tunnelförläggning av E18 samt en ny stadsdel kan bli möjliga i centrala Danderyd. Långsiktiga analyser tas fram utifrån olika befolkningsscenarioer, vilket ställer krav på investeringar inom förskola, skola, äldreomsorg och kultur och fritid. Inom ramen för Mörby centrum projektet pågår nu ett arbete som innefattar såväl verksamhetsutveckling som ställningstagande till lokalbehov för bland annat bibliotek, kultur och kundtjänst. En annan utmaning gäller mottagande av nyanlända flyktingar där kultur- och fritidsverksamheten har en viktig roll, med det stora engagemang som finns inom föreningslivet.

Kommunledningskontoret initierar och genomför flera viktiga och nödvändiga projekt inom de närmsta åren. Några exempel är: ny hyresmodell, nytt styr- och kvalitetssystem, ny affärsmodell som ska reglera förhållandet mellan kommunledningskontoret och förvaltningarna, införande av e-arkiv. Många av projekten kräver personella resurser från förvaltningarna, vilket idag förvaltningen har svårt att tillgodose på grund av en mycket slimmad förvaltningsorganisation. För att projekten, som det är tänkt, ska möta verksamheternas behov och på längre sikt underlätta administration både på verksamhetsnivå och förvaltningsnivå är det väsentligt att destinera resurser för detta i ett uppbyggnads- och förankringsskede.

Förvaltningens förslag till driftbudget 2019 ligger på 95,6 mnkr vilket är 0,3 mnkr under kommunstyrelsens ram. Orsaken är minskade kapitalkostnader till följd av lägre internränta. Förslag till investeringsbudget för år 2019 ligger på 22 mnkr vilket är 1,9 mnkr under preliminär ram."

1.2 Övergripande strategiområden

Övergripande strategiområden
1. Hög kvalitet
Danderyds kommun erbjuder service och tjänster av hög kvalitet. Detta innebär att kommunens invånare och näringsliv erbjuds ett gott bemötande, hög tillgänglighet och delaktighet i kontakt med kommunens verksamheter. Kommunen strävar efter öppen dialog där kommunens invånare, föreningar och organisationer ges möjlighet till inflytande. Danderydsborna ska erbjudas en bra och attraktiv service. En positiv utveckling av de kommunala kärnområdena skola, barn- och äldreomsorg skall sättas i fokus.
2. Stor valfrihet
Danderyds kommun erbjuder stor valfrihet i kommunens service och tjänster. Detta innebär att kommunens invånare kan välja inom den kommunalt finansierade servicen utifrån individens önskemål och förutsättningar.
3. Hög attraktivitet
Danderyds kommun är en attraktiv kommun att bo, leva och verka i. Här kombineras den moderna trädgårdsstaden med hållbar stadsmiljö. Kommunen är trygg och säker och erbjuder goda möjligheter för hälsa och välbefinnande. Kommunen ger goda förutsättningar för ett varierat utbud av fritids- och kulturaktiviteter. Danderyds kommun är en attraktiv arbetsgivare som ger möjlighet för medarbetare och chefer att utvecklas.
4. Hög effektivitet
Danderyds kommuns verksamheter samverkar och gör rätt prioriteringar för att nå effektivitet. God ekonomisk hushållning ska vara en vägledande princip för all kommunal verksamhet. Danderyds kommun ska ha en låg kommunalskatt.
5. Stark utveckling
Danderyds kommun utvecklar och förbättrar ständigt den service och de tjänster som kommunen erbjuder. Företag erbjuds goda förutsättningar att etablera sig och verka i kommunen. Danderyd präglas av en god och hälsosam miljö och kommunens verksamheter arbetar för en långsiktigt hållbar utveckling. Omvärldsanalys, utvärdering och digitalisering är grunden för innovativ utveckling i kommunens arbete.

1.3 Mål

Inriktningsmål
Hög tillgänglighet till kommunens idrottsanläggningar samt fritids- och grönområden inbjuder till spontana aktiviteter och främjar god hälsa.
Förväntat resultat för budgetperioden Främja insatser för spontanidrott

Inriktning
Öka tillgängligheten för äldre och personer med funktionsvariationer. Förbättra trafik- och parkeringssituationen runt idrottsanläggningarna.
Resursbehov för att uppnå förväntat resultat för budgetperioden Investeringsmedel äskas för att förbättra dels tillgängligheten till idrottsplatsen vid Danderyds gymnasium dels trafik- och parkeringssituationen vid främst idrottsplatsen vid Stockhagen.
Danderyds kommun har bidragsregler som är utformade för att främja breddverksamhet för ungdomar så att de uppmuntras att under hela sin tonårstid delta i idrott och motion
Förväntat resultat för budgetperioden Säkerställa att breddverksamheten inte missgynnas i förhållande till elitsatsningar. Dialog med föreningslivet avseende frågor som behandlar värderingar inom idrotten. Involvera föreningslivet i Ungt Fokus nätverk. Bistå föreningar att utveckla verksamheten utifrån Stockholms idrottsförbund/SISU:s "Ifrån triangel till rektangel" och "Så många som möjligt, så bra som möjligt och så länge som möjligt". Underlätta för föreningarna att boka och nyttja befintliga lokaler. Delta i planeringsarbetet med att ta fram ett för föreningslivet attraktivt förslag beträffande sporthall i Kevinge och Enebyberg.
Danderyds fritidsgårdar är attraktiva mötesplatser, för ungdomar i åldern 12-18 år, med fokus på hälsa, delaktighet och tillgänglighet.
Förväntat resultat för budgetperioden Nå jämn könsfördelning på alla mötesplatser Ökat besöksantal på kvällar och helger
Genom förebyggande insatser minskar ANDT-användningen (alkohol, narkotika, dopning, tobak) bland kommunens ungdomar.
Förväntat resultat för budgetperioden Ta fram och implementera en ny ungdomsstrategi tillsammans med skola, socialtjänst och fritidsgårdar. Strategin ska belysa olika områden bland annat ANDT, värdegrund, samverkan, kommunikation samt den förebyggande och uppsökande verksamheten. Utveckla samarbete med bland annat STAD (Stockholm förebygger alkohol och droger och drogproblem). Målet med samarbete är att hitta Danderyds kommuns riskfaktorer och friskfaktorer bland ungdomar
Danderyds bibliotek är levande centra och arenor för kultur, information, kunskap och möten mellan människor.
Förväntat resultat för budgetperioden Bibehålla hög attraktivitet och kvalitet trots pågående ombyggnation av biblioteket i Mörby centrum. Ökad tillgänglighet genom MerÖppet i Djursholm. Kompetensutveckling av personalen med fokus på framtidens bibliotek. Revidering av biblioteksplanen med utgångspunkt i den nya nationella biblioteksstrategin. En plan för samarbete mellan förskola, skola bibliotek tas fram.
Resursbehov för att uppnå förväntat resultat för budgetperioden För att öka tillgängligheten planeras införande av MerÖppet i Djursholms bibliotek. Detta innebär tillkommande investeringskostnader om 300 tusen kronor samt driftkostnader för system och kapital om 150 tusen kronor årligen.
Kultur- och musikskolor ska erbjuda ett stort utbud av kulturaktiviteter för barn och unga.
Förväntat resultat för budgetperioden Fördjupat samarbete mellan kulturen, Danderyds kulturskola samt fristående musikskolor Regionalt samarbete mellan kulturskolor diskuteras Utveckling och breddning av kulturskolans utbud Nya samarbetspartners identifieras Kulturbiennalen fokuserar 2019 på barn och unga
Kulturen ska vara lättillgänglig och bidra till utveckling, tillväxt och en god livsmiljö.
Förväntat resultat för budgetperioden Kulturaktiviteter söker nya arenor Programverksamheten i biblioteken i kommundelarna utvecklas Budgeten för inköp av konst destinerar till miljöer där många rör sig Kulturskolans utbud utvecklas
Resursbehov för att uppnå förväntat resultat för budgetperioden För att ytterligare göra kulturen lättillgänglig och bidra till en god livsmiljö föreslår förvaltningen att med teknisk utrustning anpassa Danderydsgården för filmundervisning, filmvisning för barn, unga och pensionärer. Danderydsgården har centralt läge och skulle på detta sätt bättre kunna nyttjas. I samarbete med Film i Stockholm kan hälften av investeringsbeloppet om cirka 500 tusen kronor erhållas. För 2019 äskas 250 tusen kronor i investeringsbudget för medfinansiering av projektet.

Inriktningsmål
Träffpunkt Enebyberg är en öppen mötesplats som bidrar till social samvaro och trygghet.
<p>Förväntat resultat för budgetperioden Skapa och utveckla generationsöverskridande aktiviteter. Marknadsföra Träffpunkten på nya sätt i Enebyberg. Exteriört annonsera kommunens verksamheter på fastigheten. Se över LSS verksamheten. Samarbetsavtalet med kyrkan ses över och uppdateras.</p>
I Danderyd bedriver alla nämnder kostnadseffektiv verksamhet inom sina programområden. Varje nämnd kan redovisa sambandet mellan mål, uppnådda resultat, prestationer och resurser
<p>Förväntat resultat för budgetperioden Uppfyllelse av verksamhetens mål enligt budgeterad nivå. Verksamheten bedrivs inom givna budgetramar.</p>
Danderyds kommun förvaltar och utvecklar anläggningar och byggnader så att önskad funktion vidmakthålls över tiden.
<p>Förväntat resultat för budgetperioden En strategi tas fram för att främja en långsiktig utveckling av idrottsplatserna. Fortsätta arbetet med att ta fram väl fungerande underhållsplaner.</p>

1.4 Kommunens mål enligt miljöprogrammet

Fokusområden	Mål
Frisk luft	Energianvändningen ska årligen minska minst med tre procent (Mprg 1.1.2)
	<p>Förväntat resultat för budgetperioden Utbilda personal i energieffektiv fastighetsdrift. Garage för ismaskiner byggs om med direktinfart till ishall samt luftslussar. Byte ispist, kylmedieslingor samt kylanläggning på Danderydsvallens uterink. Byte av gamla armaturer med hög elförbrukning till energieffektiv led.</p>
	<p>Resursbehov för att uppnå förväntat resultat för budgetperioden Medel äskas i investeringsbudget för respektive projekt.</p>
Friskt vatten	Förvaltningen ska arbeta för att minska konstgräsplanernas negativa miljöeffekter (Mprg 2.2.4)
	<p>Förväntat resultat för budgetperioden Handlingsplan för hantering av mikroplaster från konstgräsplaner tas fram. Uppföljning beträffande effekt av den extra rensning som sker via de granulatfällor som installerats i avloppen vid konstgräsplanerna.</p>
Biologisk mångfald	Biblioteken ska stärka allmänhetens kunskap och medvetenhet så att kommunens miljömål kan uppnås (Mprg 1.1, 3.3)
	<p>Förväntat resultat för budgetperioden Offentliga aktiviteter i bibliotekets regi såsom utställningar, föredrag med mera.</p>
God bebyggd miljö	Idrottsanläggningarna ska sortera sitt avfall (Mprg 4.3.2)
	<p>Förväntat resultat för budgetperioden I samråd med tekniska kontorets projektledare för källsortering inventera idrottsplatserna avseende status och behov av åtgärder för att finna lösningar så att kommunens ambitioner i miljöprogrammet kan uppnås.</p>
Giftfri miljö	Användning av bekämpningsmedel ska minimeras och bästa miljövänliga alternativ ska användas (Mprg

Fokusområden	Mål
	5.2.1, 5.2.2)
	Förväntat resultat för budgetperioden Förvaltningen bedömer att användningen av bekämpningsmedel är på en miniminivå. Målet står kvar men kommer ej att rapporteras.
	Fritidsgårdarna ska stimulera till kunskap och delaktighet kring kommunens miljömål. (Mprg 5.5.2)
	Förväntat resultat för budgetperioden En tema-/aktivitetsvecka per år och fritidsgård. Ungdomarna ska vara med i processen och ta fram fritidsgårdarnas miljömål.

1.5 Omprioriteringar för att nå nämndens mål

Inga omprioriteringar föreslås.

1.6 Ekonomi (budget)

1.6.1 Drift

Verksamhet	Bokslut	Budget	Budgetförslag KS	Budgetförslag nämnd		
	2017	2018	2019	2019	2020	2021
Verksamhetens intäkter	16,9	8,4	0	8,5	8,5	8,5
Verksamhetens kostnader	-106,5	-100,7	-95,9	-104,1	-105,9	-107,5
Nettokostnader	-89,6	-92,3	-95,9	-95,6	-97,4	-99,0

1.6.1.1 Kommentarer till driftsbudget

Kommunstyrelsen har tillsvidare föreslagit en ram för driftsbudget om 95,9 miljoner konor. Förvaltningens förslag ligger 0,3 miljoner kronor under denna ram och beror på att kapitalkostnaderna ligger motsvarande lägre jämfört tidigare beräkningar. Orsaken till detta är att internräntan har sänkts från 1,75 till 1,50 procent.

Budgetförslag 2019 bygger på följande generella uppräknings:

- Samtliga lönekostnader har utefter budget 2018 samt prognos räknats upp med 2,84 procent där 2,0 procent avser löneökningar samt 0,84 procent avser höjt personalomkostnadspålägg.
- Lokalhyror är beräknade efter faktiska förhållanden, senaste prognos samt uppräkning 0,7 procent enligt budgetdirektiv.
- Kapitalkostnader är beräknade utefter aktuella investeringsnivåer 2019 (22,0 mnkr), 2020 (27,2 mnkr), 2021 (22,7 mnkr) och internränta 1,5 procent enligt budgetdirektiv samt prognos beträffande aktiveringstidpunkter.
- Övriga kostnader inklusive bidrag har generellt räknats upp med 1,0 procent.
- Intäkter inom respektive verksamhetsområde har justerats med hänsyn till prognos samt, beroende på karaktär, uppräknade med mellan 0 och 2,84 procent.
- Prislistan för planhyror avseende inom- och utomhusidrott har justerats i syfte att reducera antalet olika avgifter samt skapa en tydligare logik. Se bilaga 2.
- Danderyds kulturskolas terminsavgifter föreslås oförändrade, 1 720 kronor per termin.
- Kommunfullmäktige har beslutat att kulturskolan från och med 1 juli 2018 ska ingå i kultur- och fritidsnämnden. I budgetarbetet för 2019 har kulturskolans budget justerats i likhet med nämndens övriga verksamheter.

Budgetförslag 2019 inkluderar nedanstående verksamhetsförändringar:

- Ramen för bibliotek har tillförts extra anslag för systemdrift och kapitalkostnader (0,2 mnkr) för att möjliggöra MerÖppet i Djursholms bibliotek.
- Övriga verksamheter drivs huvudsakligen i oförändrad omfattning jämfört budget 2018.

Budgetförslaget har ej tagit hänsyn till effekterna av nedanstående aktiviteter:

- Förslag på ny intern hyresmodell för Danderyds kommun som kan komma att innebära förändringar för kultur- och fritidsnämnden med påverkan på ekonomin. Utredningen konstaterar att ansvar och hyressättning för gymnastik och idrottslokaler bör utredas och föreslår en modell där fritiden är huvudman för gymnastik- och idrottsallar i grundskolorna och att det i detta ansvar ingår att även ta ansvaret för lokalbokning, städning samt redskap. Kostnaden för lokalen, städning och redskap föreslås då ingå i timpriset vid uthyrningen. Modellen beräknas vara fullt införd i slutet av budgetperioden 2019-2021.
- Flera kommungemensamma projekt pågår och väntas starta vilka kräver personella resurser av förvaltningens verksamheter. För att detta arbete inte negativt ska påverka verksamheternas primära uppdrag är det viktigt att budget för dessa projekt även inkluderar kostnader för implementering. Exempel på sådant projekt är införandet av ny mål- och styrmodell i kommunen.

Plan 2020-2021:

Nämnden aviserar jämfört 2019 ökade kostnader för 2020 med 1,8 mnkr och för 2021 med 3,4 mnkr. Kostnadsökningarna avser tillkommande kapitalkostnader.

Kostnader har inte kunnat beräknats för nedanstående kommande drift- och investeringsprojekt:

- Införande av ett nytt hyressystem i kommunen där kultur- och fritidsnämnden föreslås ansvara för alla idrottsallar och hallar.
- Sporthall i Kevinge och Enebyberg.
- Nytt bibliotek i Mörby centrum innebär ökade lokalkostnader samt beroende på eventuella krav och förväntningar på ökat öppethållande även ökade personalkostnader. Plan 2020-2021 utgår från att kommande drift- och investeringskostnader ingår som en del av projektet för centrumutvecklingen och att nämnden ersätts för tillkommande kostnader.

1.6.2 Investeringar

Verksamhet	Bokslut 2017	Budget 2018	Budgetförslag KS 2019	Budgetförslag nämnd		
				2019	2020	2021
Verksamhetens intäkter	0	0	0	0	0	0
Verksamhetens kostnader	-14,4	-24,2	-23,9	-22,0	-27,2	-22,7
Nettokostnader	-14,4	-24,2	-23,9	-22,0	-27,2	-22,7

1.6.2.1 Kommentarer till investeringsbudget

Jämfört preliminär ram om 23,9 miljoner kronor innebär förvaltningens förslag en minskning av investeringskostnaderna 2019 om 1,9 miljoner kronor vilket beror på att nybyggnationerna av servicebyggnader på Danderydsvallen samt Enebybergs IP något mer realistiskt ha flyttats fram till 2020 respektive 2021. Reinvesterings- och underhållsbehovet på anläggningssidan är och kommer att vara fortsatt stort vilket syns i äskandet av investeringsanslag för 2020 och 2021 samt femårsplan till 2026.

Huvudsakliga investeringsåtgärder 2019 avser anläggningarna (20,4 mnkr) där 9,0 miljoner kronor avser fortsatt underhåll ishallar och ismiljö med renovering av överbyggnaden på ishallen i Stocksund, byte ispist, kylmedelsslingor samt kylanläggning Danderydsvallen och ombyggnation av de båda ishallas ismaskingarage med förbättrade luftslussar för att minska energiåtgång samt förbättra isklimatet. Förslaget inkluderar även Tillkommande medel (5,0 mnkr) för byggandet av servicebyggnad på Stockhagen. För att långsiktigt skapa en god omklädnings- och träningsituation har projektet utökats till att omfatta två etapper där den pågående etapp 1 innebär en påbyggd etage på nuvarande huvudservicebyggnad och där etapp två som planeras till 2020 innebär rivning och nybyggnation av befintlig omklädnads- och styrketräningslokal. Satsning görs också för att förbättra måluppfyllnad beträffande tillgänglighet (2,0 mnkr) och omfattar parkerings- och trafiksituationen runt Stockhagen samt lättare tillträde till idrottsplatsen vid Danderyds gymnasium för personer med funktionsvariationer. Budgetbeloppet inkluderar även inköp maskiner och planerat underhåll (4,4 mnkr)

Förslag till investeringsbudget för nämndens övriga verksamheter uppgår till 1,6 miljoner kronor och avser i all väsentlighet ersättningsinventarier.

För mer information hänvisas till respektive verksamhets budgetdokument samt till sammanställning i bilaga 1.

1.7 Förslag till budget 2019

Kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområden står inför ett flertal större utmaningar däribland:

- hur verksamheterna ska möta ungdomar och deras behov.
- en allt mer liberal syn på droganvändning
- en förändrad syn på ideellt engagemang via det traditionella föreningslivet
- miljöpåverkan när allt fler idrotter utövas året runt
- bibliotekens roll i framtiden
- Danderyd 2030 -en ökad befolkning skapar nya möjligheter och nya behov

Frågeställningarna kommer på några års sikt att kräva verksamhetsförändringar som kan komma att påverka kostnadsbilden för en fortsatt god måluppfyllelse. Ett flertal av dessa utvecklingsfrågor är av kommunövergripande karaktär. Centrala beslut måste fattas och resurser satsas för gemensam samordning.

Dessa större frågeställningar oaktat, bedöms nämndens verksamheter rymmas inom preliminär driffram. Nedan en sammanställning per verksamhetsområde:

Nämnd och Administration

Nettokostnaden är budgeterad till 3,5 miljoner kronor vilket jämfört budget 2018 innebär en ökning om 4,2 procent (0,1 mnkr) som till all väsentlighet avser generella uppräknings.

Anläggningar

Nettokostnaden är budgeterad till 30,7 miljoner kronor vilket jämfört budget 2018 innebär en ökning om 4,0 procent (1,2 mnkr). Merparten (0,7 mnkr) avser ökade kapitalkostnader till detta kommer justeringar för helårseffekt av tjänsten som idrottsanläggningschef samt allmänna uppräknings.

Ändamålsenliga och väl fungerande anläggningar är en nyckelfaktor för framgångsrik måluppfyllelse. För att långsiktigt garantera detta behövs stöd i form av en strategi samt relevanta underhållsplaner. Uppdatering av underhållsplaner kan komma att innebära ökade kostnader för besiktningsskylter. Resultatet av ett sådant arbete påverkar aktuella investeringsplaner och därmed framtida investerings- och driftbudgetar.

Föreningsstöd

Nettokostnaden är budgeterad till 15,8 miljoner kronor vilket jämfört budget 2018 innebär en ökning om 0,3 procent (0 mnkr).

Samarbetet med föreningslivet kring frågor om värdegrunder, breddidrott och RF:s riktlinjer att behålla så många aktiva så länge som möjligt bedöms rymmas inom befintlig ram.

Arbetet som avser att underlätta för föreningarna att nyttja befintliga lokaler genom enkelt och transparent bokningssystem samt smidigare låssystem i hallarna kan komma att innebära ökade driftkostnader till den del som avser låssystem. Förvaltningen hyr lokaler direkt eller indirekt av tekniska kontoret. Samarbete kommer att inledas för att påskynda införandet av enhetliga låssystem. I dagsläget saknas kunskap om i vilken mån dessa investeringar kommer att påverka hyresnivåer och övriga kostnader.

Bostadsbyggande i Danderyd och Enebyberg gör det angeläget att inkludera planer på fullstora sporthallar. Förvaltningen kommer att delta aktivt i planeringsarbetet för att ta fram ett för föreningslivet attraktivt förslag beträffande sporthall i Kevinge. Beroende på omfattning kommer projekten att innebära tillkommande hyres- och driftkostnader för kultur- och fritidsnämnden. Tidplan och påverkan på ekonomi är i dagsläget inte kända.

Den kommunövergripande utredningen gällande nytt hyressystem i kommunen kan innebära att kultur och fritid tar över ansvaret för idrottssalar och hallar från skolorna. Ett sådant införande kan få ekonomiska konsekvenser som bland annat innebär överföring av budgetmedel och tillsättande av personalresurser såsom vaktmästare dag- och kvällstid.

Fritidsgårdar och Ungt Fokus

Nettokostnaden är budgeterad till 8,5 miljoner kronor vilket jämfört budget 2018 innebär en ökning om 3,7 procent (0,3 mnkr). Merparten avser justeringar för lönekostnader där tidigare anställda haft lägre personalomkostnadspålägg.

På sikt med utbyggnad av västra Danderyd kan fritidsgårdarna kapacitet behöva utökas. Under 2019 beräknas verksamhetens utmaningar kunna hanteras inom ram. Kultur- och fritidsnämnden har via Ungt Fokus uppdrag att arbeta för att minska användningen av alkohol och droger bland ungdomar. För att lyckas i detta arbete måste samtliga förvaltningar samverka och prioritera frågan. Strukturer behövs för kommunövergripande samordning och uppföljning.

Bibliotek

Nettokostnaden är budgeterad till 14,1 miljoner kronor vilket jämfört budget 2018 innebär en ökning om 7,1 procent (0,9 mnkr).

För att fortsatt främja tillgänglighet inkluderar budgetförslaget tillägg för systemdrift för att möjliggöra MerÖppet i Djurholms bibliotek samt systemstöd avseende standardiserad katalogisering. Höjd har tagits för kostnader som kan uppkomma i samband med evakuering och installering av biblioteket i tillfälliga ersättningslokaler.

Nytt biblioteket i Mörby innebär ökade lokalkostnader samt beroende på eventuella krav och förväntningar på ökat öppethållande även ökad personalbemanning. Kostnad per tillkommande tjänst ca 0,5 mnkr. Inflyttning beräknas under första kvartalet 2020. Förvaltningen förväntas budgetera för biblioteksspecifika inventarier. Budgetförslag 2019 med plan utgår ifrån att kommande drift- och investeringskostnader ingår som en del av projektet för utvecklingen av Mörby centrum och att nämnden ersätts för tillkommande kostnader.

Kulturstöd och kulturskolor

Nettokostnaden är budgeterad till 15,8 miljoner kronor vilket jämfört budget 2018 innebär en ökning om 2,9 procent (0,4 mnkr) och avser uppräknningar.

Kommunfullmäktige har fattat beslut om att Danderyds kulturskola från juli 2018 kommer att ingå i Kultur- och fritidsnämndens verksamhet. Förvaltningen utgår från att detta inte innebär några ekonomiska konsekvenser utan enbart ett mervärde i form av ökade samarbetsmöjligheter mellan kulturskola och övriga kulturverksamheter.

Träffpunkt Enebyberg

Nettokostnaden är budgeterad till 7,2 miljoner kronor vilket jämfört budget 2018 innebär en ökning om 2,3 procent (0,2 mnkr) som avser generella uppräknningar.

1.8 Prestationer och nyckeltal

Se bilaga 4 "Prestationer och Nyckeltal, Kultur- och fritidsnämnd"

1.9 Uppdrag

1. Nämnderna ska i budgeten redovisa relevanta nyckeltal och kostnadsjämförelser med jämförbara kommuner.

Se bilaga 4 "Prestationer och Nyckeltal, Kultur- och fritidsnämnd".

2. Nämnderna ska i förslag till budget 2019 samt plan 2020-2021 ange vilka större upphandlingar som planeras eller är tänkbara under perioden.

- Maskiner till idrottsplatserna enligt plan för investeringar.
- Re- och nyinvesteringar av servicebyggnader mm på anläggningarna enligt plan för investeringar.
- Inventarier till det nya biblioteket i Mörby

3. Nämnderna föreslås att under våren 2019 arbeta fram mål med utgångspunkt från den nya visionen och strategiområdena. Dessa mål ska då ligga till grund för budget 2020.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår förvaltningen inga förändringar beträffande inriktningsmålen 2019.

För att få större relevans i uppföljningen har ett flertal nyckeltal strukits respektive omformulerats. Detta gäller i synnerhet beträffande uppföljning av miljöprogrammet där förvaltningen för det framtida miljöarbetet önskar utgå ifrån en väsentlighetsbedömning och fokusera på de områden där nämndens verksamheter har en miljöpåverkan som är av väsentlighet för kommunen. Detta innebär i korthet att idrottsanläggningarna kommer att fokusera på minskad elförbrukning, arbete mot mikroplaster samt förbättrad sopsortering. Bibliotek och fritidsgårdar har ej direkt miljöpåverkan. Dessa verksamheter som kommer i kontakt med en stor del av kommunens invånare bidrar främst genom ett främjande arbete för att stimulera till kunskap och medvetenhet kring kommunens miljömål. Se bilaga 3.

1.10 Bilagor

Bilaga 1: Bilaga 1 budget 2019, Mallar budgetrapportering, KFN 2018-09-11

Bilaga 2: Bilaga 2 budget 2019, Förslag till avgifter, KFN 2018-09-11

Bilaga 3: Bilaga 2A, Avgifter inom Kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområden 2019, KFN 2018-09-11

Bilaga 4: Bilaga 2B, Kulturskolans avgifter 2019, KFN 2018-09-11

Bilaga 5: Bilaga 2C, Planhyror inom- och utomhusidrott 2019, KFN 2018-09-11

Bilaga 6: Bilaga 3 budget 2019, Mål Miljöprogram, KFN 2018-09-11

Bilaga 7: Bilaga 4 budget 2019, Prestationer och Nyckeltal, KFN 2018-09-11

2 Nämnd och administration

2.1 Inledning

Bildnings- och omsorgsdirektören har ordet:

"Den centrala administrationen ger stöd och service till nämnden och nämndens verksamheter. Här ingår registratur, ärende beredning, nämndadministration, ekonomistöd mm.

Mycket av det interna arbetet kommer att fokusera på att få ihop den nya bildnings- och omsorgsförvaltningen så att önskad resurseffektivitet uppnås samt att inom ram kunna svara upp mot och bemanna de många pågående och planerade kommunövergripande projekten"

2.2 Mål

Inriktningsmål:

2.2.1 I Danderyd bedriver alla nämnder kostnadseffektiv verksamhet inom sina programområden. Varje nämnd kan redovisa sambandet mellan mål, uppnådda resultat, prestationer och resurser

Förväntat resultat för budgetperioden

Uppfyllelse av verksamhetens mål enligt budgeterad nivå.
Verksamheten bedrivs inom givna budgetramar.

Nyckeltal	Resultat 2017	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
Nettoutfall som andel av nettobudget (totalt KFN)	98%	100%	100%	100%	100%
Omdöme vad gäller möjligheterna att utöva fritidsintressen, SCB Medborgarundersökning	8,2	8	8	8	8

2.3 Kommunens mål enligt miljöprogrammet

2.3.1 Giffri miljö

2.4 Omprioriteringar för att nå nämndens mål

Inga omprioriteringar föreslås.

2.5 Ekonomi (budget)

2.5.1 Drift

Verksamhet	Bokslut	Budget	Budgetförslag KS	Budgetförslag nämnd		
	2017	2018	2019	2019	2020	2021
Verksamhetens intäkter	7 759	0	0	0	0	0
Verksamhetens kostnader	-12 464	-3 315	0	-3 455	-3 455	-3 455
Nettokostnader	-4 705	-3 315	0	-3 455	-3 455	-3 455

2.5.1.1 Kommentarer till driftsbudget

Nettobudget för 2019 innebär en ökning om 4,2 procent (140 tkr) jämfört budget för 2018.

- Lönekostnader har utöver budget 2018 samt prognos räknats upp med 2,84 procent där 2,0 procent avser löneökningar samt 0,84 procent avser höjt personalomkostnadspålägg.
- Lokalhyror har beräknats enligt prognos samt räknats upp med 0,7 procent.
- Övriga kostnader inklusive fakturerade tjänster från kommunledningskontoret har räknats upp 1,0 procent samt justerats mot lönekostnader avseende köpta tjänster bildnings- och omsorgsdirektör.
- Intäkter 2017 avsåg fördelade gemensamma kostnader med utbildningsnämnden. I och med den nya organisationen sker sedan 2018 eventuella kostnadsfördelningar direkt vid källan.

(tkr)	Budgetförslag 2019	Budget 2018	Bokslut 2017	Budget 2017
Arvoden	555	538	523	520
Internavtal KLK	60	57	49	51
Övriga kostnader	125	127	37	91
Kultur- och fritidsnämnd	740	722	609	662
Lönekostnader	1 695	1 495	9 260	9 178
Lokalhyror	165	164	549	549
Internavtal KLK	560	551	1 144	1 496
Övriga kostnader	295	384	901	912
Administration	2 715	2 594	11 854	12 135
KFN.s kontorsdel	100 %	100 %	35 %	35 %
BUN.s kontorsdel	0 %	0 %	65 %	65 %
Kostnader	3 455	3 316	12 463	12 797
Intäkter	0	0	7 759	7 959
Nettokostnader	-3 455	-3 316	-4 704	-4 838

2.5.2 Investeringar

Verksamhet	Bokslut 2017	Budget 2018	Budgetförslag KS 2019	Budgetförslag nämnd		
				2019	2020	2021
Verksamhetens intäkter	0	0	0	0	0	0
Verksamhetens kostnader	0	0	0	0	0	0
Nettokostnader	0	0	0	0	0	0

2.5.2.1 Kommentarer till investeringsbudget

Förvaltningen föreslår ingen investeringsbudget för 2019.

2.6 Förslag till budget 2019

Ovanstående budgetförslag utgår ifrån oförändrad omfattning av verksamhet.

2.7 Uppdrag

Planerade upphandlingar och behov av framtida upphandlingar

Inga större upphandlingar planeras för perioden.

3 Anläggningar

3.1 Inledning

Fritidschefen har ordet:

"Anläggningar omfattar idrottsplatserna Djursholm P, Danderydsvallen, Enebybergs IP, Stockhagens IP samt idrottsplatsen vid Danderyds gymnasium. Förvaltningen ansvarar för såväl drift som underhåll och nyinvesteringar och har egen anställd driftpersonal. I vissa fall förekommer föreningsdrift. I uppdraget ingår även ansvar för strandbad, rid- och motionsspår samt Roslagsleden. På vintern plogas banor för skridskoåkning och spårning för längdskidåkning sker. Driften av Mörby- och Vasabadet sker på entreprenad som förvaltningen upphandlar.

Enligt tillgänglig statistik är invånarna nöjda med skötsel och underhåll av anläggningarna samt belysning i kommunens motionsspår. Ändamålsenliga och väl fungerande anläggningar är en förutsättning för att erbjuda kommuninvånarna goda förutsättningar för ett rikt fritidsliv. Spontanidrott har de senaste åren setts som en hälsofrämjare och ett sätt att få barn och ungdomar att röra sig mer varför sådana ytor kommit mer i fokus.

Aktiviteter och deltagartillfällen ökar vilket ställer krav på såväl öppethållande som underhåll. För att även fortsättningsvis kunna erbjuda den höga service som invånarna förväntar sig kommer arbetet 2019 att fokusera på planering och prioritering av underhåll och investeringar samt att skapa ett varierat utbud av ytor för spontanidrott."

3.2 Mål

Inriktningsmål:

3.2.1 Hög tillgänglighet till kommunens idrottsanläggningar samt fritids- och grönområden inbjuder till spontana aktiviteter och främjar god hälsa.

Förväntat resultat för budgetperioden

Främja insatser för spontanidrott

Öka tillgängligheten för äldre och personer med funktionsvariationer.

Förbättra trafik- och parkeringssituationen runt idrottsanläggningarna.

Resursbehov för att uppnå förväntat resultat för budgetperioden

Investeringsmedel äskas för att förbättra dels tillgängligheten till idrottsplatsen vid Danderyds gymnasium dels trafik- och parkeringssituationen vid främst idrottsplatsen vid Stockhagen.

Nyckeltal	Resultat 2017	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
Genomsnitt för granskning avseende helhetsintrycket för inomhusbad	-	3,5	-	3,5	-
SCB:s Nöjd-Medborgar-Index avseende idrotts- och motionsanläggningar	70	68	68	68	68
Främja flickors möjlighet till spontan idrott och motion.	Delvis	Ja	Ja	Ja	Ja
Badtillfällen inomhus, antal/inv	3,3	3,5	3,5	3,5	3,5

Inriktningsmål:

3.2.2 I Danderyd bedriver alla nämnder kostnadseffektiv verksamhet inom sina programområden. Varje nämnd kan redovisa sambandet mellan mål, uppnådda resultat, prestationer och resurser

Förväntat resultat för budgetperioden

Uppfyllelse av verksamhetens mål enligt budgeterad nivå.
Verksamheten bedrivs inom givna budgetramar.

Nyckeltal	Resultat 2017	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
Nettoutfall, andel av nettobudget	103%	100%	100%	100%	100%

Inriktningsmål:

3.2.3 Danderyds kommun förvaltar och utvecklar anläggningar och byggnader så att önskad funktion vidmakthålls över tiden.

Förväntat resultat för budgetperioden

En strategi tas fram för att främja en långsiktig utveckling av idrottsplatserna.
Fortsätta arbetet med att ta fram väl fungerande underhållsplaner.

Nyckeltal	Resultat 2017	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
Andel genomförda prioriterade åtgärdsplaner i underhållsplanen	-	100%	100%	100%	100%
Omdöme vad gäller belysning i kommunens motionsspår, SCB Medborgarundersökning	7,2	7	7	7	7
Omdöme vad gäller utrustning och skötsel, SCB Medborgarundersökning	7,2	7	7	7	7

3.3 Kommunens mål enligt miljöprogrammet

3.3.1 Frisk luft

3.3.1.1 *Energianvändningen ska årligen minska minst med tre procent (Mprg 1.1.2)*

Förväntat resultat för budgetperioden

Utbilda personal i energieffektiv fastighetsdrift.
Garage för ismaskiner byggs om med direktinfart till ishall samt luftslussar.
Byte ispist, kylmedieslingor samt kylanläggning på Danderydsvallens uterink.
Byte av gamla armaturer med hög elförbrukning till energieffektiv led.

Resursbehov för att uppnå förväntat resultat för budgetperioden

Medel äskas i investeringsbudget för respektive projekt.

Nyckeltal	Resultat 2017	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
Antal kWh	3 885 280	3 804 287	3 690 159	3 579 454	3 472 071

3.3.2 Friskt vatten

3.3.2.1 Förvaltningen ska arbeta för att minska konstgräsplanernas negativa miljöeffekter (Mprg 2.2.4)

Förväntat resultat för budgetperioden

Handlingsplan för hantering av mikroplaster från konstgräsplaner tas fram.

Uppföljning beträffande effekt av den extra rensning som sker via de granulatfällor som installerats i avloppen vid konstgräsplanerna.

3.3.3 Biologisk mångfald

3.3.4 God bebyggd miljö

3.3.4.1 Idrottsanläggningarna ska sortera sitt avfall (Mprg 4.3.2)

Förväntat resultat för budgetperioden

I samråd med tekniska kontorets projektledare för källsortering inventera idrottsplatserna avseende status och behov av åtgärder för att finna lösningar så att kommunens ambitioner i miljöprogrammet kan uppnås.

3.3.5 Giffri miljö

3.3.5.1 Användning av bekämpningsmedel ska minimeras och bästa miljövänliga alternativ ska användas (Mprg 5.2.1, 5.2.2)

Förväntat resultat för budgetperioden

Förvaltningen bedömer att användningen av bekämpningsmedel är på en miniminivå. Målet står kvar men kommer ej att rapporteras.

3.4 Omprioriteringar för att nå nämndens mål

Inga omprioriteringar föreslås.

3.5 Ekonomi (budget)

3.5.1 Drift

Verksamhet	Bokslut	Budget	Budgetförslag KS	Budgetförslag nämnd		
	2017	2018	2019	2019	2020	2021
Verksamhetens intäkter	2 480	2 321	0	2 321	2 321	2 321
Verksamhetens kostnader	-30 176	-31 829	0	-33 010	-34 572	-36 043
Nettokostnader	-27 696	-29 508	0	-30 689	-32 251	-33 722

3.5.1.1 Kommentarer till driftsbudget

Nettobudget för 2019 innebär en ökning om 4,0 procent (1 181 tkr) jämfört budget för 2018.

- Lönekostnader har utefter budget 2018 samt prognos räknats upp med 2,84 procent där 2,0 procent avser löneökningar samt 0,84 procent avser höjt personalomkostnadspålägg.
- Kapitalkostnader är beräknade efter liggande investeringsplan, internränta 1,5 procent samt prognos beträffande aktiveringstidpunkter. Jämfört budget 2018 innebär detta tillkommande kostnader om 700 tusen kronor.
- Entreprenadkostnad för inomhusbad är uppräknad enligt prognos. Avtalet är indexreglerat med hälften vardera enligt konsumentprisindex och arbetskostnadsindex.
- Övriga kostnader inklusive bränsle/energi/vatten samt fakturerade tjänster från kommunledningskontoret har räknats upp med 1,0 procent.

- Intäkterna som till all väsentlighet avser uthyrning till idrottsföreningarna har budgeterats till oförändrad nivå jämfört 2018.

(tkr)	Budgetförslag 2019	Budget 2018	Bokslut 2017	Budget 2017
Intäkter	2 321	2 321	2 480	2 476
Lönekostnader	10 160	9 878	7 117	7 370
Kapitalkostnader	7 455	6 754	7 000	7 488
Bränsle/energi/VA	4 345	4 303	3 897	4 503
Entreprenad bad	5 825	5 700	5 557	5 590
Internavtal KLK	225	243	216	230
Övriga kostnader	5 000	4 951	6 389	4 886
Kostnader	33 010	31 829	30 176	30 067
Nettokostnader	-30 689	-29 508	-27 696	-27 591

3.5.2 Investeringar

Verksamhet	Bokslut 2017	Budget 2018	Budgetförslag KS 2019	Budgetförslag nämnd		
				2019	2020	2021
Verksamhetens intäkter	150	0	0	0	0	0
Verksamhetens kostnader	-14 421	-19 471	0	-20 400	-26 100	-21 650
Nettokostnader	-14 271	-19 471	0	-20 400	-26 100	-21 650

3.5.2.1 Kommentarer till investeringsbudget

Förvaltningens förslag till investeringsbudget 2019 för anläggningar uppgår till 20 400 tusen kronor och omfattar investeringsprojekt enligt specifikation i bilaga. Budgetförslaget omfattar nedanstående huvudsakliga investeringsområden:

Servicebyggnad Stockhagens IP

Projektet har startat med samråd och möten med arkitekt. Ursprunglig projektbudget uppgick till 10 000 tusen kronor. Projektet har utökats samt delats upp i två etapper. För etapp 1 äskas ytterligare 5 000 tusen kronor.

Tillgänglighet idrottsplatsen Danderyds gymnasium

Förbättring av tillgängligheten till idrottsplatsen genom att bland annat öppna upp entré samt asfaltera gångstråk längs banorna till målhuset och kafeterian.

Åtgärder parkerings- och trafiksituationen

Förbättring av parkerings- och trafiksituationen runt idrottsplatserna främst Stockholm vilket innebär bland annat asfaltering och målning parkering samt iordningställande av vändplan för bättre trafikflöden.

Ispist mm Danderydsvallen

Byte ispist, kylmedelslingor samt kylanläggning på Danderydsvallens uterink.

Ismaskingarage

Garage för ismaskiner vid ishallarna måste byggas om så att ismaskinerna kan köra in direkt i ishallen. Adekvata luftslussar kommer att innebära energivinster då fukt samt förlust av kyla minskar.

Åtgärder överbyggnad ishall Stocksund

Projektet omfattar övergripande underhåll och inkludera bland annat fasadarbeten med målning och utbyte av murken panel, byte hängrännor och stuprör samt byte belysning.

3.6 Förslag till budget 2019

Investeringsstakten för kommande år är fortsatt hög bestående av i första hand större reinvesteringar i befintliga anläggningar.

Ändamålsenliga och väl fungerande anläggningar är en nyckelfaktor för framgångsrik måluppfyllelse. För att långsiktigt garantera detta behövs stöd i form av en strategi samt relevanta underhållsplaner. Uppdatering av underhållsplaner kan komma att innebära ökade kostnader för besiktningsskylter. Resultatet av ett sådant arbete påverkar aktuella investeringsplaner och därmed framtida investerings- och driftbudgetar.

3.7 Uppdrag

Planerade upphandlingar och behov av framtida upphandlingar

- Maskiner till idrottsplatserna enligt plan för investeringar.
- Re- och nyinvesteringar av servicebyggnader mm på anläggningarna enligt plan för investeringar.

4 Föreningsstöd

4.1 Inledning

Fritidschefen har ordet:

"Enhetens uppgift är att stötta föreningslivet. Främst sker detta genom att på nämndens uppdrag årligen fördela cirka 6 miljoner kronor i kontantstöd till föreningar samt att hyra ut lokaler i idrottshallar och gymnastiksalor. Lokalerna hyrs via tekniska kontoret eller skolorna.

Kommunen driver ingen egen verksamhet och därför är måluppfyllelsen beroende av den verksamhet som föreningslivet driver. Statistik från Riksidrottsförbundet (RF) visar att föreningar och ungdomar är mycket aktiva över snitt i länet. RF poängterar i sin kommunundersökning att brist på lokaler begränsar föreningslivet att ta emot barn och unga som vill idrotta. En ökad takt i bostadsbyggandet kommer att ställa krav på främst ytterligare inomhushallar. Enligt jämförande statistik från Sveriges kommuner och landsting har Danderyd ett gott utbud per invånare av konstgräsplaner och ishallar jämfört snitt i länet. Dock är efterfrågan på tider i våra idrottshallar vardagskvällar alltför hög och kan ibland vara svår att möta.

Förvaltningens uppgift är att fortsatt ge föreningslivet goda förutsättningar för sina verksamheter så att de höga aktivitetsresultaten bibehålls. Under 2019 kommer detta främst att ske genom:

- Att tillsammans med föreningslivet arbeta för att skapa möjligheter att behålla så många aktiva så länge som möjligt allt enligt RF:s riktlinjer*
- Att underlätta för föreningarna att nyttja befintliga lokaler genom ett enkelt och transparent bokningssystem samt smidigare låssystem i hallarna*
- Att tillsammans med föreningslivet arbeta för att ny sporthallar byggs i Kevinge och Enebyberg*

Föreslagna aktiviteter kan endast utföras på lång sikt. Det arbete som sker under 2019 beräknas att rymmas inom ram."

4.2 Mål

Inriktningsmål:

4.2.1 Danderyds kommun har bidragsregler som är utformade för att främja breddverksamhet för ungdomar så att de uppmuntras att under hela sin tonårstid delta i idrott och motion

Förväntat resultat för budgetperioden

Säkerställa att breddverksamheten inte missgynnas i förhållande till elitsatsningar.

Dialog med föreningslivet avseende frågor som behandlar värderingar inom idrotten.

Involvera föreningslivet i Ungt Fokus nätverk.

Bistå föreningar att utveckla verksamheten utifrån Stockholms idrottsförbund/SISU:s "Ifrån triangel till rektangel" och "Så många som möjligt, så bra som möjligt och så länge som möjligt".

Underlätta för föreningarna att boka och nyttja befintliga lokaler.

Delta i planeringsarbetet med att ta fram ett för föreningslivet attraktivt förslag beträffande sporthall i Kevinge och Enebyberg.

Nyckeltal	Resultat 2017	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
Antal möten för att främja och stimulera föreningsutveckling	0	2	2	2	2
Deltagartillfällen 13-16 år, andel av totala antalet deltagartillfällen 7-20 år	32,4%	30%	31%	31%	30%
Antal deltagartillfällen 7-20 år/inv 7-20 år	64,7	60	60	60	60
Omdöme vad gäller öppettider vid kommunens idrotts- och motionsanläggningar, SCB Medborgarundersökning	7,5	7,2	7,2	7,2	7,2

Nyckeltal	Resultat 2017	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
Antal föreningar med regelbundna aktiviteter för personer med funktionsvariationer	4	6	6	6	6
Antal riktade evenemang för personer med funktionsvariationer i samverkan med andra aktörer/kommuner	8	10	10	10	10
Nyttjandegrad i sporthallar, andel bokade timmar	91,3%	90%	90%	90%	90%

Inriktningsmål:

4.2.2 I Danderyd bedriver alla nämnder kostnadseffektiv verksamhet inom sina programområden. Varje nämnd kan redovisa sambandet mellan mål, uppnådda resultat, prestationer och resurser

Förväntat resultat för budgetperioden

Uppfyllelse av verksamhetens mål enligt budgeterad nivå.
Verksamheten bedrivs inom givna budgetramar.

Nyckeltal	Resultat 2017	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
Nettoutfall, andel av nettobudget.	97%	100%	100%	100%	100%

4.3 Kommunens mål enligt miljöprogrammet

4.4 Omprioriteringar för att nå nämndens mål

Inga omprioriteringar föreslås.

4.5 Ekonomi (budget)

4.5.1 Drift

Verksamhet	Bokslut 2017	Budget 2018	Budgetförslag KS 2019	Budgetförslag nämnd		
				2019	2020	2021
Verksamhetens intäkter	2 223	2 200	0	2 200	2 200	2 200
Verksamhetens kostnader	-17 789	-17 938	0	-17 992	-18 012	-18 032
Nettokostnader	-15 566	-15 738	0	-15 792	-15 812	-15 832

4.5.1.1 Kommentarer till driftsbudget

Nettobudget för 2019 innebär en ökning om 0,3 procent (54 tkr) jämfört reviderad budget för 2018.

- Avgifter avseende plan- och hallhyror ligger oförändrade då en större genomgång gjordes inför 2017. Dessutom är det en del av föreningsstödet att kunna erbjuda föreningslivet ändamålsenliga lokaler till starkt subventionerade priser. Se särskild bilaga.
- Budgeten för föreningsbidrag har räknats upp 1,0 %.
- Hyror för lokaler har beräknats enligt prognos samt räknats upp med 0,7 %.
- Kapitalkostnader är beräknade efter liggande investeringsplan, internränta 1,5 % samt prognos beträffande

aktiveringstidpunkter.

- Övriga kostnader har räknats upp med 1,3 % där viss omflyttning av internt fakturerade städkostnader skett från budgeten för hyror.

(tkr)	Budgetförslag 2019	Budget 2018	Bokslut 2017	Budget 2017
Intäkter	2 200	2 200	2 223	1 990
Kontant föreningsstöd	5 855	5 798	5 845	5 865
Stimulansbidrag fritid för funktionsnedsatta	100	100	100	100
Driftbidrag Kvamparksbadet	275	270	265	265
Hyror hallar, gymnastiksalar, ridhus, scoutstuga	10 490	10 551	10 390	10 647
Kapitalkostnader	160	121	186	201
Övriga kostnader inomhuslokaler	1 112	1 098	1 003	976
Kostnader	17 992	17 938	17 789	18 054
Nettokostnader	-15 792	-15 738	-15 566	-16 064

4.5.2 Investeringar

Verksamhet	Bokslut 2017	Budget 2018	Budgetförslag KS 2019	Budgetförslag nämnd		
				2019	2020	2021
Verksamhetens intäkter	0	0	0	0	0	0
Verksamhetens kostnader	0	-400	0	-100	-100	-100
Nettokostnader	0	-400	0	-100	-100	-100

4.5.2.1 Kommentarer till investeringsbudget

Förvaltningens förslag till investeringsbudget 2019 och framåt för föreningsstöd uppgår till 100 tusen kronor årligen och avser kompletterings- och ersättningsinventarier i de hallar som förvaltningen hyr internt.

4.6 Förslag till budget 2019

Samarbetet med föreningslivet kring frågor om värdegrunder, breddidrott och RF:s riktlinjer att behålla så många aktiva så länge som möjligt bedöms rymmas inom befintlig ram.

Arbetet som avser att underlätta för föreningarna att nyttja befintliga lokaler genom enkelt och transparent bokningssystem samt smidigare låssystem i hallarna kan komma att innebära ökade driftkostnader till den del som avser låssystem. Förvaltningen hyr lokaler direkt eller indirekt av tekniska kontoret. Samarbete kommer att inledas för att påskynda införandet av enhetliga låssystem. I dagsläget saknas kunskap om i vilken mån dessa investeringar kommer att påverka hyresnivåer och övriga kostnader.

Ny sporthall i Kevinge

Bostadsbyggande i Danderyd och Enebyberg gör det angeläget att inkludera planer på fullstora sporthallar. Förvaltningen kommer att delta aktivt i planeringsarbetet för att ta fram ett för föreningslivet attraktivt förslag beträffande sporthall i Kevinge. Beroende på omfattning kommer projekten att innebära tillkommande hyres- och driftkostnader för kultur- och fritidsnämnden. Tidplan och påverkan på ekonomi är i dagsläget inte kända.

Nytt hyressystem

Den kommunövergripande utredningen gällande nytt hyressystem i kommunen kan innebära att kultur och fritid tar över ansvaret för idrottssalar och hallar från skolorna. Ett sådant införande kan få ekonomiska konsekvenser som bland annat

innebär överföring av budgetmedel och tillsättande av personalresurser såsom vaktmästare dag- och kvällstid.

Föreningarnas roll i det förebyggande arbetet mot droger

Beslut har tagits i kultur- och fritidsnämnden om att införa riktlinjer för föreningar med barn- och ungdomsverksamhet i Danderyds kommun. Riktlinjerna är villkorade för att erhålla föreningsbidrag och innebär för föreningen ett aktivt ställningstagande att verka för och bedriva verksamheten i enlighet med dessa. Föreningarna kommer årligen att skriva under en överenskommelse. Implementering kommer att ske under 2019. Målsättningen är att riktlinjerna ska stärka föreningarna i arbetet med värdegrund inkluderandes bland annat barnrättsperspektivet, aktivt motverka mobbning och kränkningar, nolltolerans gällande dopning, droger och alkohol samt ha beredskap och jobba förebyggande mot sexuella övergrepp.

4.7 Uppdrag

Planerade upphandlingar och behov av framtida upphandlingar

Inga större upphandlingar planeras under perioden.

5 Fritidsgårdar och Ungt Fokus

5.1 Inledning

Fritidsgårdschefen har ordet:

"Fritidsgårdarna bedriver en främjande verksamhet och omfattas av mötesplatserna Djursholms fritidsgård, Fribergagården, Ungdomscentrum Enebyberg, LSS verksamheten vid Träffpunkt Enebyberg samt fritidsfält med uppsökande och förebyggande verksamhet.

Besöksiffrorna påvisar en stigande kurva och förvaltningen ser en tendens att fler tjejer samt nyanlända hittar till fritidsgårdar. Enligt besöksenkäter är medborgarna väldigt nöjda med besöken.

Speciellt stolt är jag över att Danderyds fritidsgårdar fick pris som det mest inspirerande projektet bland 16 andra Stockholms kommuner för sin verksamhet "Pavven TV"

Den enskilt viktigaste faktorn för att främja ungdomars hälsa och delaktighet är att bibehålla vår höga personalkompetens och närvaro. Därför är det problematiskt att vi upplever en löneglidning mellan fritidsledare i skolan och på fritidsgårdarna.

Ungt fokus är ett förebyggande nätverk och samordningsorgan för kommunens främjande och förebyggande arbete. Enligt livsstilsstudien 2018 har Danderyds kommun i jämförelse med övriga länet höga siffror inom ANDT och psykisk ohälsa. Därför är det väldigt spännande och nödvändigt att vi under hösten 2018 startar projektet Danderyd Lyssnar tillsammans med två av kommuns gymnasieskolor, föreningslivet i samarbete med Polisen, STAD, Film Capitol Stockholm, Mary Jussela."

5.2 Mål

Inriktningsmål:

5.2.1 Danderyds fritidsgårdar är attraktiva mötesplatser, för ungdomar i åldern 12-18 år, med fokus på hälsa, delaktighet och tillgänglighet.

Förväntat resultat för budgetperioden

Nå jämn könsfördelning på alla mötesplatser

Ökat besöksantal på kvällar och helger

Nyckeltal	Resultat 2017	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
Antal verksamhetsövergripande aktiviteter för att främja jämn könsfördelning	4	3	4	4	4
Genomsnitt för granskning avseende helhetsintrycket av verksamheten	-	3,5	-	3,5	-
Andelen elever i årskurs 8 som brukar besöka fritidsgårdar kvällar	9%	15%	15%	15%	15%
Andel elever i årskurs 8 som brukar besöka fritidsgårdarna eftermiddagar	19%	25%	25%	25%	25%
Andel elever i årskurs 8 som brukar besöka fritidsgårdarna helger	8%	15%	15%	15%	15%
Jag känner mig välkommen till fritidsgårdarna i Danderyd, stämmer bra (%), åk 8	68%	74%	74%	74%	74%

Inriktningsmål:

5.2.2 Genom förebyggande insatser minskar ANDT-användningen (alkohol, narkotika, dopning, tobak) bland kommunens ungdomar.

Förväntat resultat för budgetperioden

Ta fram och implementera en ny ungdomsstrategi tillsammans med skola, socialtjänst och fritidsgårdar. Strategin ska belysa olika områden bland annat ANDT, värdegrund, samverkan, kommunikation samt den förebyggande och uppsökande verksamheten.

Utveckla samarbete med bland annat STAD (Stockholm förebygger alkohol och droger och drogproblem). Målet med samarbete är att hitta Danderyds kommuns riskfaktorer och friskfaktorer bland ungdomar

Nyckeltal	Resultat 2017	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
Andel i årskurs nio som är storkonsumenter av alkohol	-	10%	-	10%	-
Genomsnittligt antal föräldravandrare per tillfälle	8	10	10	10	10
Andel i gymnasiets år två som inte alls använt narkotika	-	77%	-	77%	-
Andel i årskurs nio som inte använder tobak	-	90%	-	90%	-
Andel i årskurs nio som inte dricker alkohol	-	60%	-	60%	-
Andel i gymnasiets år två som använt hasch/marijuana 11 gånger eller fler	-	23%	-	8%	-
Debutålder för alkoholförtäring i årskurs nio, medelvärde	-	15	-	15	-
Debutålder för tobaksanvändning i årskurs nio, medelvärde	-	14,8	-	14,8	-
Andel i årskurs nio som röker dagligen eller ibland	-	7%	-	7%	-

Mätning via Livsstilsstudien sker vart annat år.

Inriktningsmål:

5.2.3 I Danderyd bedriver alla nämnder kostnadseffektiv verksamhet inom sina programområden. Varje nämnd kan redovisa sambandet mellan mål, uppnådda resultat, prestationer och resurser

Förväntat resultat för budgetperioden

Uppfyllelse av verksamhetens mål enligt budgeterad nivå.

Verksamheten bedrivs inom givna budgetramar.

Nyckeltal	Resultat 2017	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
Nettoutfall, andel av nettobudget	98%	100%	100%	100%	100%

5.3 Kommunens mål enligt miljöprogrammet

5.3.1 Giffri miljö

5.3.1.1 Fritidsgårdarna ska stimulera till kunskap och delaktighet kring kommunens miljömål. (Mprg 5.5.2)

Förväntat resultat för budgetperioden

En tema-/aktivitetsvecka per år och fritidsgård.

Ungdomarna ska vara med i processen och ta fram fritidsgårdarnas miljömål.

5.4 Omprioriteringar för att nå nämndens mål

Inga omprioriteringar föreslås.

5.5 Ekonomi (budget)

5.5.1 Drift

Verksamhet	Bokslut	Budget	Budgetförslag KS	Budgetförslag nämnd		
	2017	2018	2019	2019	2020	2021
Verksamhetens intäkter	636	526	0	526	526	526
Verksamhetens kostnader	-8 444	-8 740	0	-9 045	-9 066	-9 087
Nettokostnader	-7 808	-8 214	0	-8 519	-8 540	-8 561

5.5.1.1 Kommentarer till driftsbudget

Nettobudget för 2019 innebär en ökning om 3,7 procent (305 tkr) jämfört budget 2018.

- Lönekostnader har utefter budget 2018 samt prognos räknats upp med 2,84 procent där 2,0 procent avser löneökningar samt 0,84 procent avser höjt personalomkostnadspålägg.
- Lokalhyror har räknats upp med 0,7 %.
- Kapitalkostnader är beräknade efter liggande investeringsplan, internränta 1,5 % samt prognos beträffande aktiveringstidpunkter.
- Övriga kostnader inkluderandes Ungt fokus, internavtal samt projektstöd har räknats upp med 1,0 %.
- Intäkter har inte räknats upp. Merparten av intäkterna avser huvudsakligen caféverksamhet samt lägerverksamhet som bygger på självkostnadspris. De högre intäkterna i bokslut 2016 avser erhållna statliga bidrag för sommarlovsaktiviteter.

(tkr)	Budgetförslag 2019	Budget 2018	Bokslut 2017	Budget 2017
-------	--------------------	-------------	--------------	-------------

(tkr)	Budgetförslag 2019	Budget 2018	Bokslut 2017	Budget 2017
Intäkter	526	526	636	573
Lönekostnader	5 560	5 304	5 059	5 419
Lokalhyror	1 719	1 707	1 667	1 684
Kapitalkostnader	48	28	43	41
Övriga kostnader, Ungt Fokus	210	210	193	210
Internavtal KLK	198	160	154	150
Centralt projektstöd	200	200	192	200
Övriga kostnader	1 110	1 131	1 136	1 061
Kostnader	9 045	8 740	8 444	8 765
Nettokostnader	-8 519	-8 214	-7 808	-8 192

5.5.2 Investeringar

Verksamhet	Bokslut 2017	Budget 2018	Budgetförslag KS 2019	Budgetförslag nämnd		
				2019	2020	2021
Verksamhetens intäkter	0	0	0	0	0	0
Verksamhetens kostnader	0	-100	0	-100	-100	-100
Nettokostnader	0	-100	0	-100	-100	-100

5.5.2.1 Kommentarer till investeringsbudget

Förvaltningens förslag till investeringsbudget 2019 och framåt för fritidsgårdarna uppgår till 100 tusen kronor årligen och avser ersättningsinventarier.

5.6 Förslag till budget 2019

Ung i Danderyd -Arbetet med ungdomsfrågor

Kultur- och fritidsnämnden har ett uppdrag att arbeta för att minska användningen av alkohol och droger bland ungdomar. Uppdraget är otydligt och effekt kan endast nås om den större frågan rörande stress och psykisk ohälsa adresseras. För att lyckas i detta arbete måste samtliga förvaltningar i kommunen samverka och prioriterar frågan. Resurser måste satsas för samordning och uppföljning.

Vi måste få en klarare balans och bild på vad de olika verksamheterna som jobbar mot ungdomar bidrar med och ska fokusera på. För att få effekt behöver vi:

- Skapa åtgärder och aktiviteter som är planerade och ligger i linje med en strategi.
- Utifrån Stockholmsenkäten jobba med profilerade frågor i två-års-cykel.
- Bygga verksamheter som har kunskap och muskler att jobba proaktivt istället för reaktivt.

En väldigt viktig målgrupp är föräldrarna. Hur bygger vi upp en kommunikationskanal som med effekt når målgruppen?

Den enskilt viktigaste faktorn för att främja ungdomars hälsa och delaktighet är att bibehålla vår höga personalkompetens och närvaro. Därför är det problematiskt att vi upplever en löneglidning mellan fritidsledare i skolan och på fritidsgårdarna.

Danderyd 2030

På sikt med utbyggnad av västra Danderyd kan fritidsgårdarna kapacitet behöva utökas. Under 2019 beräknas verksamhetens utmaningar kunna hanteras inom ram.

5.7 Uppdrag

Planerade upphandlingar och behov av framtida upphandlingar

Inga större upphandlingar planeras under perioden.

6 Bibliotek

6.1 Inledning

Kultur- och bibliotekschefen har ordet:

"Folkbiblioteken är en lagstadgad verksamhet. I Danderyd finns fyra kommunbibliotek, Stocksund, Djursholm, Enebyberg och Mörby. Verksamheten styrs av bibliotekslagen, biblioteksplan 2016-2020 samt av budget med mål. Antalet medarbetare är 17. Bibliotekets prioriterade grupper är: barn, unga, personer med funktionsvariationer samt äldre. Delar av tjänster är specialdestinerade till dessa. Barnbibliotekarierna arbetar även i vissa skolbibliotek med uppdrag från skolan. Danderyds gymnasiums bibliotek drivs av folkbiblioteken inom kultur- och fritidsnämnden.

Medborgarna ger goda omdömen i SCB:s enkäter. Antalet aktiva låntagare är högt liksom den totala utlåningen och antalet besök. Dock ser vi att utlåningen liksom i övriga kommuner visar en svagt nedåtgående trend. Utvecklingen i Danderyd är mer positiv än i många kommuner och invånarna har i förhållande till insatta resurser hög tillgång till biblioteken.

Framtida utmaningar:

- *Evakuering av biblioteket i Mörby 2019 inför nya lokaler 2021.*
- *Fördjupad samverkan mellan skola, förskola, bibliotek.*
- *Digitaliseringen, "The information gap". Vem tar ansvar för den klyfta som håller på att utvecklas?*
- *Bibliotekets framtida uppdrag och vilken service som skall erbjudas?*
- *Bibliotekens demokratiska uppgift att bland annat möta den nya mediesituationen (filterbubblan, stor bred bokutgivning etc.).*
- *Att axla uppdraget att vara framtidens bibliotek och mötesplats i Mörby centrum.*
- *Bibliotekets roll för ungdomarna.*
- *Ökad tillgänglighet.*

Utmaningarna kan mötas genom:

- *Biblioteksplanen uppdateras och omarbetas och anpassas till den Nationella biblioteksstrategin.*
- *Biblioteket får ett utökat uppdrag och resurser för att kunna erbjuda stöd och hjälp i det nya medie- och digitala landskapet.*
- *Öppettiderna utökas och MerÖppet införs på samtliga enheter.*
- *Biblioteksverksamheten möter ungdomarna på de platser där de väljer att vara.*
- *Biblioteket i nya Mörby centrum kommer att kräva större personalresurser.*
- *Personalen utvecklas i den framtida bibliotekarierollen.*
- *Samarbete med fritidsgårdarna och föreningslivet utvecklas.*

6.2 Mål

Inriktningsmål:

6.2.1 Danderyds bibliotek är levande centra och arenor för kultur, information, kunskap och möten mellan människor.

Förväntat resultat för budgetperioden

Bibehålla hög attraktivitet och kvalitet trots pågående ombyggnation av biblioteket i Mörby centrum.

Ökad tillgänglighet genom MerÖppet i Djursholm.

Kompetensutveckling av personalen med fokus på framtidens bibliotek.

Revidering av biblioteksplanen med utgångspunkt i den nya nationella biblioteksstrategin.

En plan för samarbete mellan förskola, skola bibliotek tas fram.

Resursbehov för att uppnå förväntat resultat för budgetperioden

För att öka tillgängligheten planeras införande av MerÖppet i Djursholms bibliotek. Detta innebär tillkommande investeringskostnader om 300 tusen kronor samt driftkostnader för system och kapital om 150 tusen kronor årligen.

Nyckeltal	Resultat 2017	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
Fysiska besök, antal/inv	8,3	9	6	6	10

Nyckeltal	Resultat 2017	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
Total utlåning/inv	5,3	6,7	5	5	6
SCB:s Nöjd-Medborgar-Index avseende biblioteksverksamhet	8,1	8,5	8,1	8,1	8,5
Webbesök på startsidan, antal/år	44 651	50 000	60 000	75 000	85 000
Öppethållande huvudbibliotek, tim/v	47	57	47	47	57

Inriktningsmål:

6.2.2 I Danderyd bedriver alla nämnder kostnadseffektiv verksamhet inom sina programområden. Varje nämnd kan redovisa sambandet mellan mål, uppnådda resultat, prestationer och resurser

Förväntat resultat för budgetperioden

Uppfyllelse av verksamhetens mål enligt budgeterad nivå.
Verksamheten bedrivs inom givna budgetramar.

Nyckeltal	Resultat 2017	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
Nettoutfall, andel av nettobudget	98%	100%	100%	100%	100%

6.3 Kommunens mål enligt miljöprogrammet

6.3.1 Biologisk mångfald

6.3.1.1 *Biblioteken ska stärka allmänhetens kunskap och medvetenhet så att kommunens miljömål kan uppnås (Mprg 1.1, 3.3)*

Förväntat resultat för budgetperioden

Offentliga aktiviteter i bibliotekets regi såsom utställningar, föredrag med mera.

Nyckeltal	Resultat 2017	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
Antal offentliga aktiviteter i bibliotekets regi	23	20	20	20	20

6.4 Omprioriteringar för att nå nämndens mål

Inga omprioriteringar föreslås.

6.5 Ekonomi (budget)

6.5.1 Drift

Verksamhet	Bokslut	Budget	Budgetförslag KS	Budgetförslag nämnd		
	2017	2018	2019	2019	2020	2021
Verksamhetens intäkter	2 052	1 992	0	2 039	2 039	2 039
Verksamhetens kostnader	-14 870	-15 174	0	-16 161	-16 283	-16 344

	Bokslut	Budget	Budgetförslag KS	Budgetförslag nämnd		
Nettokostnader	-12 818	-13 182	0	-14 122	-14 244	-14 305

6.5.1.1 Kommentarer till driftsbudget

Nettobudget för 2019 innebär en ökning om 7,1 procent (940 tkr) jämfört budget för 2018.

- Externa intäkter har inte räknats upp. Biblioteken har ingen ambition att höja sina avgifter då man bedömer att detta riskerar att få en negativ effekt på nyttjandet av bibliotekens tjänster. Interna tjänster avser vidarefakturerad personalkostnad för skolbibliotekarier och har räknats upp med 2,84 procent.
- Lönekostnader har utöver budget 2018 samt prognos räknats upp med 2,84 procent där 2,0 procent avser löneökningar samt 0,84 procent avser höjt personalomkostnadspålägg.
- Lokalhyror har räknats upp med 0,7 procent.
- Kapitalkostnader är beräknade efter liggande investeringsplan, internränta 1,5 procent samt prognos beträffande aktiveringstidpunkter.
- Övriga kostnader inklusive medieinköp har räknats upp med 1,0 procent. Tillägg har gjorts för systemdrift för att möjliggöra MerÖppet i Djursholms bibliotek samt systemstöd avseende katalogisering. Höjd har tagits för kostnader som kan uppkomma i samband med evakueringen av biblioteket till tillfälliga ersättningslokaler.

(tkr)	Budgetförslag 2019	Budget 2018	Bokslut 2017	Budget 2017
Intäkter	2 039	1 992	2 052	1 965
Lönekostnader	8 510	8 078	7 887	7 816
Lokalhyror	2 700	2 670	2 652	2 829
Kapitalkostnader	470	452	427	471
Medieinköp	1 500	1 486	1 405	1 126
Kulturaktiviteter	185	180	97	180
Internavtal KLK	715	805	755	791
Övriga kostnader	2 081	1 503	1 647	1 816
Kostnader	16 161	15 174	14 870	15 029
Nettokostnader	-14 122	-13 182	-12 818	-13 064

6.5.2 Investeringar

	Bokslut 2017	Budget 2018	Budgetförslag KS 2019	Budgetförslag nämnd		
				2019	2020	2021
Verksamhetens intäkter	0	0	0	0	0	0
Verksamhetens kostnader	-121	-522	0	-600	-300	-300
Nettokostnader	-121	-522	0	-600	-300	-300

6.5.2.1 Kommentarer till investeringsbudget

Förvaltningens förslag till investeringsbudget 2019 för biblioteken uppgår till 600 tusen kronor och avser nedanstående projekt:

Inventarier

Årlig investeringskostnad om 300 tusen kronor avseende ersättningsinventarier.

MerÖppet bibliotek i Djursholm

Fortsatt främjande av tillgänglighet genom införande av MerÖppet i Djursholm. Jämfört budgetförslag 2019 innebär detta tillkommande investeringskostnader om 300 tusen kronor.

2020-2021: Förslaget har inte tagit hänsyn till investeringsbehov för det nya biblioteket i Mörby centrum. Förvaltningen förutsätter att samtliga investeringskostnader i form av inredning med mera som är förknippade med det nya biblioteket till sin helhet ingår i kommunens projekt för utvecklingen av Mörby centrum.

6.6 Förslag till budget 2019

Budgetförslaget innebär ett fortsatt främjande av tillgängligheten genom införande av MerÖppet i Djursholm.

Det är svårt att förutse kostnader och effekter av att biblioteket i Mörby centrum evakueras 2019 i väntan på de nya lokalerna 2021. Nytt bibliotek i Mörby centrum innebär ökade lokalkostnader samt beroende på krav och förväntningar på ökat öppethållande även ökade personalkostnader. Plan 2020-2021 utgår från att kommande drift- och investeringskostnader ingår som en del av projektet för centrumutvecklingen och att nämnden ersätts för tillkommande kostnader.

Stärkta bibliotek

Kulturrådet har uppdrag av regeringen att genomföra en satsning för att stärka biblioteksverksamheten. Satsningen visar på bibliotekens viktiga roll som demokratisk mötesplats och nav för läs- och språkutveckling, kunskap och information. Biblioteket kommer att göra en ansökan för biblioteksutveckling.

Nationell biblioteksstrategi

Kungliga biblioteket (KB) har fått uppdrag att ta fram förslag till en nationell biblioteksstrategi. Strategin ska bygga på långsiktig vilja att behålla och utveckla biblioteksverksamheten.

Uppdraget innebär att KB ska föreslå långsiktiga mål och strategier, utifrån bibliotekslagens bestämmelser för att främja samverkan och kvalitetsutveckling i hela det allmänna biblioteksväsendet. I uppdraget ingår att belysa bibliotekarieyrkets roll och förutsättningar, bibliotekens roll för att främja litteraturens ställning, det demokratiska samtalet, den fria åsiktsbildningen och förmågan till analys och källkritik. Uppdraget ska slutredovisas våren 2019.

6.7 Uppdrag

Planerade upphandlingar och behov av framtida upphandlingar

- Inventarier till det nya biblioteket i Mörby

7 Kulturskola och kulturstöd

7.1 Inledning

Kultur- och bibliotekschefen har ordet:

"Att uppleva och ta del av kultur är viktigt för medborgarna i Danderyd. Det rika föreningslivet spelar en stor roll för kommunens stora kulturutbud och ges årliga bidrag både till verksamhet och till aktiviteter. Kommunen delar årligen ut kulturstipendier till ungdomar och en hedersplakett för framstående kulturella gärningar.

Kommunens konstsamling består av 1600 verk som finns utplacerade i offentliga lokaler. Inköp sker kontinuerligt samt satsningar på konst i offentliga miljöer.

Danderyds kommun driver en kulturskola och bidrag ges till fem privata musikskolor. Från och med 1 juli 2018 samordnas kulturskolan inom kultur- och fritidsnämnden. Deltagarna i kultur- och musikskolorna är mycket nöjda med verksamheten."

7.2 Mål

Inriktningsmål:

7.2.1 Kultur- och musikskolor ska erbjuda ett stort utbud av kulturaktiviteter för barn och unga.

Förväntat resultat för budgetperioden

Fördjupat samarbete mellan kulturen, Danderyds kulturskola samt fristående musikskolor

Regionalt samarbete mellan musikskolor diskuteras

Utveckling och breddning av kulturskolans utbud

Nya samarbetspartners identifieras

Kulturbienalen fokuserar 2019 på barn och unga

Nyckeltal	Resultat 2017	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
Andelen deltagare i Danderyds kulturskola som är nöjda med verksamheten som helhet	-	100%	100%	100%	100%
Elever som deltar i musik- eller kulturskola, andel (%) av inv 7-15 år (SMOK, kommunal verksamhet)		26	26	26	26

Inriktningsmål:

7.2.2 Kulturen ska vara lättillgänglig och bidra till utveckling, tillväxt och en god livsmiljö.

Förväntat resultat för budgetperioden

Kulturaktiviteter söker nya arenor

Programverksamheten i biblioteken i kommundelarna utvecklas

Budgeten för inköp av konst destinerar till miljöer där många rör sig

Kulturskolans utbud utvecklas

Resursbehov för att uppnå förväntat resultat för budgetperioden

För att ytterligare göra kulturen lättillgänglig och bidra till en god livsmiljö föreslår förvaltningen att med teknisk utrustning anpassa Danderydsgården för filmundervisning, filmvisning för barn, unga och pensionärer. Danderydsgården har centralt läge och skulle på detta sätt bättre kunna nyttjas. I samarbete med Film i Stockholm kan hälften av investeringsbeloppet om cirka 500 tusen kronor erhållas. För 2019 äskas 250 tusen kronor i investeringsbudget för medfinansiering av projektet.

Nyckeltal	Resultat 2017	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
Antal uppsökande kulturaktiviteter	24	5	10	15	20
SCB:s Nöjd-region-index avseende tillgången till kulturevenemang	6,5	6,2	6,5	6,5	6,7
Antal publika kulturaktiviteter	58	-	60	70	80

Inriktningsmål:

7.2.3 I Danderyd bedriver alla nämnder kostnadseffektiv verksamhet inom sina programområden. Varje nämnd kan redovisa sambandet mellan mål, uppnådda resultat, prestationer och resurser

Förväntat resultat för budgetperioden

Uppfyllelse av verksamhetens mål enligt budgeterad nivå.
Verksamheten bedrivs inom givna budgetramar.

Nyckeltal	Resultat 2017	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
Nettoutfall, andel av nettobudget.	98%	100%	100%	100%	100%

7.3 Kommunens mål enligt miljöprogrammet

7.4 Omprioriteringar för att nå nämndens mål

Inga omprioriteringar föreslås.

7.5 Ekonomi (budget)

7.5.1 Drift

Verksamhet	Bokslut 2017	Budget 2018	Budgetförslag KS 2019	Budgetförslag nämnd		
				2019	2020	2021
Verksamhetens intäkter	760	702	0	702	702	702
Verksamhetens kostnader	-14 984	-16 075	0	-16 517	-16 597	-16 627
Nettokostnader	-14 224	-15 373	0	-15 815	-15 895	-15 925

7.5.1.1 Kommentarer till driftsbudget

Nettobudget för 2019 innebär en ökning om 2,9 procent (442 tkr) jämfört reviderad budget för 2018.

- Lönekostnader har utefter budget 2018 samt prognos räknats upp med 2,84 procent där 2,0 procent avser löneökningar samt 0,84 procent avser höjt personalomkostnadspålägg.
- Lokalhyror har beräknats enligt prognos samt räknats upp med 0,7 %.
- Kapitalkostnader är beräknade efter liggande investeringsplan, internränta 1,5 % samt prognos beträffande aktiveringstidpunkter.
- Bidrag till kulturföreningar och fristående musikskolor har räknats upp med i snitt 2,0 %.
- Danderyds kulturskolas terminsavgifter föreslås oförändrade, 1 720 kr per termin.
- I budgetförslag 2019 ingår Danderyds kulturskola som ett nettoanslag. Samtliga bruttokostnader har räknats upp

enligt procentsatser ovan.

(tkr)	Budgetförslag 2019	Budget 2018	Bokslut 2017	Budget 2017
Anslag	8 365	8 010	7 774	7 774
Grundkurspeng	800	837	755	818
Projektmedel kulturskolor	100	100	100	100
Danderyds Kulturskola	9 265	8 947	8 629	8 692
Bidrag fristående musikskolor	1 175	1 155	1 132	1 132
Bidrag kulturföreningar	170	162	162	110
Hyror kulturföreningar	390	386	382	383
Skötsel konst	25	25	7	25
Kulturstipendium	60	60	62	60
Projektbidrag	200	190	162	180
Banérspelen	55	50	45	49
Kulturstöd	900	873	820	807
Lönekostnader	860	833	516	442
Lokalhyra	2 965	2 943	2 922	2 923
Kapitalkostnader	260	246	193	204
Programverksamhet och övrig drift	1 090	1 078	750	1 028
Intäkter	-700	-702	-738	-676
Kulturscener	4 475	4 398	3 643	3 921
Nettokostnader	15 815	15 373	14 224	14 552

7.5.2 Investeringar

Verksamhet	Bokslut 2017	Budget 2018	Budgetförslag KS 2019	Budgetförslag nämnd		
				2019	2020	2021
Verksamhetens intäkter	0	0	0	0	0	0
Verksamhetens kostnader	-44	-3 562	0	-700	-450	-450
Nettokostnader	-44	-3 562	0	-700	-450	-450

Investeringsanslag 2018 inkluderar 3 050 tkr avseende konstutsmöckning i samband med centrum projektet.

7.5.2.1 Kommentarer till investeringsbudget

Förvaltningens förslag till investeringsbudget 2019 för kulturstöd uppgår till 700 tusen kronor och fördelar sig på nedanstående projekt:

Inventarier Kulturscener

Årligt investeringsanslag om 150 tusen kronor avseende inventarieinköp.

Inventarier Kulturskolan

Årligt investeringsanslag om 200 tusen kronor avseende inventarieinköp.

Filmteknik Danderydsgården

För att ytterligare göra kulturen lättillgänglig och bidra till en god livsmiljö föreslår förvaltningen att med teknisk utrustning anpassa Danderydsgården för filmundervisning, filmvisning för barn, unga och pensionärer. Danderydsgården har centralt läge och skulle på detta sätt bättre kunna nyttjas fler tider. I samarbete med Film i Stockholm kan hälften av investeringsbeloppet om cirka 500 tusen kronor erhållas. För 2019 äskas för ändamålet 250 tusen kronor.

Inköp konst

Årligt investeringsanslag om 100 tusen kronor. Dessa medel är huvudsakligen destinerade för konst i offentliga utomhusmiljöer eller publika konstprojekt över längre tid. Detta kan innebära att anslagna medel begärs för ombudgetering mellan år.

7.6 Förslag till budget 2019

Överflyttning Danderyds kulturskola till Kultur- och fritidsnämnden

Kommunfullmäktige har fattat beslut om att Danderyds kulturskola från juli 2018 kommer att ingå i Kultur- och fritidsnämndens verksamhet. Förvaltningen utgår från att detta inte innebär några ekonomiska konsekvenser utan enbart ett mervärde i form av ökade samarbetsmöjligheter mellan kulturskola och övriga kulturverksamheter.

Nationell strategi för den kommunala kulturskolan

I mars presenterade kultur- och demokratiministern en nationell strategi för kommunala kulturskolan. Regeringen föreslår ett nationellt mål för insatser som ska stödja de kommunala kulturskolorna. Målet är att främja en mer jämlik och tillgänglig kulturskola av hög kvalitet. Ett nationellt kulturskolecenter inrättas på Kulturrådet med uppgift är att stödja kulturskolan när det gäller erfarenhetsutbyte, samverkan och uppföljning. Kunskapsuppbyggnad och spridning av aktuell forskning samt bidragsgivning ingår också i centrets uppgifter.

7.7 Uppdrag

Planerade upphandlingar och behov av framtida upphandlingar

Inga större upphandlingar planeras under perioden.

8 Träffpunkt Enebyberg

8.1 Inledning

Kultur- och bibliotekschefen har ordet:

"Träffpunktens kommunala verksamheter utgörs sedan 2007 av ett bibliotek på övre plan samt öppen förskola, fritidsgård, seniorverksamhet och inskriven fritidsverksamhet enligt LSS i de nedre lokalerna. Verksamheterna delar lokal med Svenska kyrkan i Danderyd och Equmeniakyrkan. Uppdraget är att samarbeta gränsöverskridande och forma en helhet för medborgarna 0 - 100 år.

Verksamheten är välbesökt men har kapacitet för fler aktiviteter och besökare. Träffpunkten har en potential att bli en viktig lokal mötesplats för framtiden."

8.2 Mål

Inriktningsmål:

8.2.1 Träffpunkt Enebyberg är en öppen mötesplats som bidrar till social samvaro och trygghet.

Förväntat resultat för budgetperioden

Skapa och utveckla generationsöverskridande aktiviteter.
Marknadsföra Träffpunkten på nya sätt i Enebyberg.
Exteriört annonsera kommunens verksamheter på fastigheten.
Se över LSS verksamheten.
Samarbetsavtalet med kyrkan ses över och uppdateras.

Nyckeltal	Resultat 2017	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
Antal aktiviteter över generationsgränserna	0	4	4	4	10
Antal besök/ inv Enebyberg	12,9	14	14	16	16
Genomsnitt för granskning avseende helhetsintrycket av verksamheten	-	3,4	-	3,4	-

Inriktningsmål:

8.2.2 I Danderyd bedriver alla nämnder kostnadseffektiv verksamhet inom sina programområden. Varje nämnd kan redovisa sambandet mellan mål, uppnådda resultat, prestationer och resurser

Förväntat resultat för budgetperioden

Uppfyllelse av verksamhetens mål enligt budgeterad nivå.
Verksamheten bedrivs inom givna budgetramar.

Nyckeltal	Resultat 2017	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
Nettoutfall, andel av nettobudget.	94%	100%	100%	100%	100%

8.3 Kommunens mål enligt miljöprogrammet

8.3.1 Frisk luft

8.4 Omprioriteringar för att nå nämndens mål

Inga omprioriteringar föreslås.

8.5 Ekonomi (budget)

8.5.1 Drift

Verksamhet	Bokslut 2017	Budget 2018	Budgetförslag KS 2019	Budgetförslag nämnd		
				2019	2020	2021
Verksamhetens intäkter	980	669	0	679	679	679
Verksamhetens kostnader	-7 733	-7 667	0	-7 838	-7 858	-7 878
Nettokostnader	-6 753	-6 998	0	-7 159	-7 179	-7 199

8.5.1.1 Kommentarer till driftsbudget

Nettobudget för 2019 innebär en ökning om 2,3 procent (161 tkr) jämfört budget för 2018.

- Externa intäkter har inte räknats upp. Avser i huvudsak caféverksamhet och bygger på självkostnadspris. Interna intäkter har räknats upp 2,0 %. Budget 2019 bygger på två deltagare i fritidsträffens inskrivna verksamhet.
- Lönekostnader har utefter budget 2018 samt prognos räknats upp med 2,84 procent där 2,0 procent avser löneökningar samt 0,84 procent avser höjt personalomkostnadspålägg.
- Lokalhyror har räknats upp med 0,7 %.
- Kapitalkostnader är beräknade efter liggande investeringsplan, internränta 1,5 % samt prognos beträffande aktiveringstidpunkter.
- Övriga kostnader inklusive interna tjänster har räknats upp med 1,0 %. Kostnaderna inkluderar en årligen tillkommande kostnad avseende systemdrift för MerÖppet bibliotek om 90 tkr. Denna kostnad tillfördes biblioteket redan i budget 2016.

(tkr)	Budgetförslag 2019	Budget 2018	Bokslut 2017	Budget 2017
Intäkter	679	669	980	876
Lönekostnader	4 685	4 553	4 643	4 868
Lokalhyror	1 650	1 635	1 623	1 622
Kapitalkostnader	100	89	23	82
Internavtal KLK	280	327	318	312
Övriga kostnader	1 123	1 063	1 126	1 145
Kostnader	7 838	7 667	7 733	8 029
Nettokostnader	-7 159	-6 998	-6 753	-7 153

8.5.2 Investeringar

Verksamhet	Bokslut 2017	Budget 2018	Budgetförslag KS 2019	Budgetförslag nämnd		
				2019	2020	2021
Verksamhetens intäkter	0	0	0	0	0	0

	Bokslut	Budget	Budgetförslag KS	Budgetförslag nämnd		
Verksamhetens kostnader	0	-100	0	-100	-100	-100
Nettokostnader	0	-100	0	-100	-100	-100

8.5.2.1 Kommentarer till investeringsbudget

Förvaltningens förslag till investeringsbudget 2019 och framåt för träffpunkten uppgår till 100 tusen kronor årligen och avser kompletterings- och ersättningsinventarier.

8.6 Förslag till budget 2019

Ovanstående budgetförslag utgår ifrån oförändrad omfattning av verksamhet.

8.7 Uppdrag

Planerade upphandlingar och behov av framtida upphandlingar

Inga större upphandlingar planeras under perioden.